

droom van Fanconi bij de volwassene waarbij er geen cystinosis bestaat.

Op de ronde-tafelconferentie over nefrose sprak JANEWAY (Boston) over de eiwitstofwisseling bij deze ziekte; vermeld werd, dat het catabolisme van de „low-density”-lipoproteïnen zeer versterkt is (proeven met radioactief C¹⁴).

HEYMANN (Cleveland) zag, dat antirattenier-serum, verkregen van konijnen, bij gezonde ratten ingespoten, reeds na enige dagen oedeem van de poten en het scrotum, alsmede hyperlipemie tot gevolg heeft.

FANCONI (Zürich) zag nefrose vaak als familiale aandoening, vnl. bij jongens. Hij wees op de allergische factor bij deze aandoening. RAPOPORT kon door nierpuncties aantonen, dat er na behandeling met prednison ook anatomische verbetering had plaats gevonden.

Bij de ronde-tafelconferentie over acute leukemie, onder voorzitterschap van FARBER (Boston), besprak BURCHENAL (New York) de invloed van foliumzuur-, purine- en glutamine-antagonisten bij acute leukemie. Deze geneesmiddelen kunnen met cortison of ACTH worden gecombineerd. De gemiddelde levensduur na het stellen der diagnose bedroeg bij 184 patiënten gemiddeld 12,4 maanden, een gunstig resultaat als men bedenkt, dat bij 218 onbehandelde lijdens aan acute leukemie de gemiddelde levensduur 3,9 maanden bedroeg. Door haar snelle werking is hormonale therapie vooral in het begin van de behandeling bij ernstig zieke kinderen met anemie en hemorrhagische diathese van grote waarde. Het nadeel is echter, dat er spoedig resistentie ten opzichte van de hormonen ontstaat. De langste overlevingsduur na het stellen van de diagnose acute leukemie is 7 jaar, zo deelde FARBER (Boston) mede.

GASSER (Zürich) was voorstander van hoge doses corticosteroiden totdat de anemie is bestreden en er een volledige remissie van het beenmerg is ingetreden. Vervolgens moet een lange pauze in de hormonale behandeling worden ingesteld om resistentie te voorkomen.

De ronde-tafelconferentie over het adrenogenitale syndroom stond onder leiding van WILKINS (Baltimore). PRADER (Zürich) besprak het „salt losing” type van deze aandoening, waarbij een stoornis van de elektrolytenhuishouding bestaat, en in het bijzonder veel natrium met de urine verloren gaat, terwijl kalium wordt geretineerd. Dit type wordt veroorzaakt door een adrenocorticale factor, die het natriumverlies met de urine bevordert. Van therapeutische waarde zijn de volgende maatregelen: ten eerste extra toediening van natrium per os om het verlies met de urine te compenseren, ten tweede aldosterontoeediening, hetgeen de natriumretentie bevordert, en ten derde toediening van cortison of prednison, dat de vorming van hormonen, die de natriumdiurese bevorderen, tegengaat.

Mededeling werd gedaan van twee waarnemingen van voldragen zwangerschap bij behandelde patiënten met bijnierhyperplasie, een uit Denemarken, een uit Chicago.

De ronde-tafelconferentie over hemofilie en andere stolingsdefecten stond onder leiding van VAN CREVELD (Amsterdam). DAM (Kopenhagen) wees nog eens op het feit, dat men bij hypoprotrombinemie met kleine hoeveelheden vitamine K kan volstaan.

LEVINE (New York) leidde de ronde-tafelconferentie over praematuritas en beschreef zijn na-onderzoek van 88 kinderen, thans ouder dan vier jaar, met een geboortegewicht van 1000 gram of lager. Het intelligentiequotiënt was gemiddeld 10 tot 14 punten lager dan dat van à terme geboren kinderen op dezelfde leeftijd.

Voorts waren er nog ronde-tafelconferenties en sectiebijeenkomsten over de volgende onderwerpen: aangeboren

hartgebreken, prenatale beschadigingen, neurosen, erythroblastosis foetalis, voeding, „cerebral palsy”, reuma, chirurgie en urologie van de kinderleeftijd, infecties, allergie, water- en zouthuishouding, vroeggeboorte, ongevallen, anemieën, hemorrhagische diathesen, coeliakie, tropische kindergeneeskunde, sociale geneeskunde.

Van de Nederlanders spraken voorts nog: mej. BRUINS (Leiden) over pulmonale hypertensie bij open ductus Botalli, VAN CREVELD (Amsterdam) over myocarditis door Coxsackievirus bij pasgeborenen, SCHOUTEN (Leiden) over het psychiatrische onderzoek bij patiënten met coeliakie, mej. STOPPELMAN (Amsterdam) over gekruiste infecties met pathogene, tegen antibiotica resistente stafylokokken, LEDEBOER (Haarlem) over „Community program” voor epileptische kinderen, VEENEKLAAS (Leiden) over de pediatische opleiding in Europa, VINK (Leiden) over „Half-life time” van galactose als een leverfunctieproef, en VAN ZEBEN (Utrecht) over de behandeling van blindheid bij tuberculeuze meningitis.

Behalve tot het volgen van de vele lezingen en discussies bestond er ook gelegenheid, een kleine 150 inzendingen van de wetenschappelijke tentoonstelling te bewonderen. Hieronder bevonden zich de Nederlandse inzendingen van DE HAAS over de ontwikkeling van het kind in Nederland, en van JONXIS en KAARS SJPPESTEYN over de chromatografische bepaling van verschillende hemoglobinen.

Voorts waren er vele wetenschappelijke films te zien en bestond er gelegenheid, de kinderklinieken van de stad te bezichtigen. Ondanks dit druk bezette programma was er tijd opgehouden voor een excursie naar de prachtige omstreken van Kopenhagen. Een honderdtal bussen verspreidde zich in verscheidene richtingen. Ook het beroemde Tivoli werd niet overgeslagen: in de erbij behorende restaurants vond het voortreffelijke congressdiner plaats. Harer Majesteits Ambassadeur en mevrouw LUDEN waren zo vriendelijk de Nederlandse deelnemers te hunnen huize uit te nodigen.

Alles bijeen genomen was dit een zeer goed georganiseerd congres; een woord van hulde en dank aan de Deense kinderartsen, die de afgelopen jaren hun tijd en werkkraft aan het welslagen van dit congres hebben gegeven, is zeker op zijn plaats.

Het volgende internationale congres zal over drie jaar te Montreal plaatsvinden.

Amsterdam, oktober 1956

J. I. DE BRUIJNE
J. J. GOVERS

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie; ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten).

OPLEIDING VAN BIOLOGISCH GESCHOOLD LABORATORIUMPERSONEEL

De laatste jaren trachten vele laboratoria in het groeiende analyistentekort te voorzien door het aanstellen van ongeschoold, vaak mannelijk hulp personeel. Het is begrijpelijk, dat behalve aan de training, die door de dagelijkse arbeid wordt verkregen, bij de leiding en bij dit personeel zelf de behoefte bestaat aan een meer systematische opleiding, zowel op praktisch als op theoretisch gebied. Hierbij moet enerzijds rekening worden gehouden met de vaak geringe vooropleiding, anderzijds met de hoge eisen, die het moderne laboratorium stelt.

BERICHTEN**BUITENLAND**

DUITSLAND. — DE ONTDEKKING VAN HOMO NEANDERTHALENSIS NA HONDERD JAAR HERDACHT. Ook de „American Association for the Advancement of Science” en het „American Institute of Human Palaeontology” vierden het eeuwfeest van de vondst van „DARWIN's first witness for human evolution”.

Men herinnert eraan dat reeds acht jaar eerder een goed bewaarde schedel van dezelfde soort van het genus Homo op de rots van Gibraltar was gevonden; maar dit exemplaar kwam pas in 1862 binnen de aandacht der wetenschap.

Niet ieder was aanstonds overtuigd; een der geleerden hield de man, van wie het schedeldak, wat ribben en pijpbeenderen in een grot in het dal van de Neander bij Düsseldorf werden gevonden, voor een rachitische Kozak uit de Napoleontische Eorlogsen. Homo neanderthalensis vertegenwoordigde de Europese Homo duizend eeuwen lang, tot de vierde ijstijd; 60.000 jaar geleden verving hem Homo sapiens (*Science*, 14 december 1956, bl. 1183).

— BEHANDELING VAN LIJDERS AAN POLIOMYELITIS. In Noordrijn-Westfalen zal een aantal „Kinderlähmungszentralen” worden ingericht: te Düsseldorf, Münster, Bonn, Keulen, Bielefeld, Gelsenkirchen, Essen, Aken en Krefeld (*Münch. mediz. Woch.* 1957, bl. 100).

ENGELAND. — VACCINATIE TEGEN INFLUENZA. De Medical Research Council geeft verslag van proeven met influenzavaccinatie, in de winters 1954-1955 en 1955-1956 genomen. Ten gevolge van de lage ziektecijfers waren ter beoordeling van de beproefde A-vaccines de omstandigheden in het algemeen niet gunstig (*British medical Journal*, 19 jan. 1957, bl. 178).

— „T's AND A's”. In 1954 werden in de ziekenhuizen van Engeland en Wales 226.211 personen na een lange wachttijd opgenomen tot het ondergaan van een tonsillectomie of adenotomie. De operaties eisen ieder jaar ongeveer 40 doden. De onkosten voor de gemeenschap bedragen 3 miljoen pond sterling. Een huisarts in Kent bepleit in de *British medical Journal* (19 januari 1957, bl. 129) een „more rational approach of the problem”. Het catarrale stadium van jonge kinderen is vrijwel fysiologisch; de grote meerderheid groeit er doorheen.

— VACCINATIE TEGEN TUBERCULOSE. Te Glasgow heeft men het politiecops met tuberculine onderzocht en 13,4 pct negatieve reacties geboekt; dat is meer dan men had verwacht. Men besloot de mantoux-reactie in het keurings-schema op te nemen en zo nodig BCG toe te passen.

De London County Council liet een filmpje, getiteld „BCG vaccination” maken; het duurt drie minuten en is bestemd om gedurende het jaar 1957 in alle bioscopen in het gebied der „County” te worden vertoond (*Lancet*, 26 jan. 1957, bl. 210).

— ZELFMOORDCIJFERS. Het aantal gevallen van zelfmoord is in de laatste jaren in Engeland en Wales sterk gestegen. In 1944 bedroeg het 3447, in 1954 5043, een toeneming van 46 pct. Ten gevolge van deze stijging is zelfmoord het dodelijke verkeersongeluk in betekenis voorbijgestreefd (*Lancet*, 26 jan. 1957, bl. 206).

FRANKRIJK. — ALCOHOLVERBRUIK IN DE ZIEKENHUIZEN. In de meeste ziekenhuizen had de patiënt tot voor korte tijd

De Stichting voor Opleiding van Geschoold Laboratoriumpersoneel is te Utrecht enige jaren geleden begonnen met de opleiding van krachten, speciaal voor het bacteriologische en chemische laboratorium. Na het afleggen van een voorbereidend examen (rekenen, Nederlandse taal, aardrijkskunde) kan toegang tot deze driejarige cursus worden verkregen. De cursisten zijn dus hulpkrachten, reeds werkzaam in laboratoria, gewoonlijk in de functie van bediende of laboratoriumhulp. De cursus wordt in de avonduren gegeven, zodat de cursisten overdag hun normale werkzaamheden verrichten. Het is de bedoeling, enerzijds aan deze jonge mensen de gelegenheid te geven om zich verder te ontwikkelen en daardoor in een betere positie te komen, anderzijds om onze laboratoria te helpen aan goede en meer blijvende en gewaardeerde hulpkrachten.

De cursus bestaat het eerste jaar uit drie vakken: inleiding tot chemie en physica en algemene biologie. Na één jaar wordt het examen leerling-laborant afgenomen. In de twee volgende jaren worden de vakken physica, chemie en bacteriologie gedoceerd. Aan het einde hiervan wordt de leerling in de gelegenheid gesteld het laborant-examen af te leggen.

De eerste 16 laborant-diploma's werden in mei 1956 uitgereikt. De indruk bestaat, dat de Stichting met deze aanpak op de goede weg is en dat ook de status en de bevorderingsmogelijkheden van dit personeel op gunstige wijze worden beïnvloed.

Het blijkt echter, dat ook in andere, biologische laboratoria (farmacologisch laboratorium, zoologisch laboratorium, alsmede in de moderne proefdiervverblijven en dierexperimentele laboratoria) behoefte bestaat aan de opleiding van dergelijke krachten. De eisen, die hier worden gesteld gaan echter meer in algemeen-biologische richting. Het Bestuur van de Stichting tot Opleiding van Geschoold Laboratoriumpersoneel wil dan ook trachten, in de toekomst in deze leemte te voorzien. Bij voldoende deelneming stelt zij zich voor, op basis van het leerling-laborant-diploma van de reeds bestaande bovengenoemde cursus, in september 1957 te beginnen met een twee-jarige vervolgcursus tot opleiding van biologisch laborant. Deze cursus zal de volgende vakken omvatten:

1. algemene biologie,
2. inleiding tot de ontleedkunde met dierziektekunde,
3. inleiding in de leer der levensverrichtingen en zoötechniek.

Het ligt in de bedoeling, vooral veel aandacht aan de praktische zijde van deze vakken te besteden.

Door deze opzet ontstaan er dus twee gelijkwaardige, maar verschillend gerichte opleidingen. Hierdoor wordt in principe dezelfde ontwikkeling gevolgd als met de analisten-opleiding het geval is. Belangstellenden wordt verzocht, zich in verbinding te stellen met de secretaris de heer TH. G. KAARS, Rijksinstituut voor de Volksgezondheid, Utrecht. Deze is bereid nadere inlichtingen en een uitvoerig programma van beide cursussen te verschaffen.

Utrecht, 17 december 1956

C. D. DE LANGEN